

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 22/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. L., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. C., K. ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 15 C/111/2003-590 z 26. augusta 2011 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co/278/2011 zo 7. októbra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Š. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. Š. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 C/111/2003-590 z 26. augusta 2011 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co/278/2011 zo 7. októbra 2011 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 15 C/111/2003-590 z 26. augusta 2011 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil žalovaným v 2. až vo 4. rade zabezpečiť dodávku elektrickej energie, vody a plynu do právoplatného skončenia veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 15 C/111/2003. Krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co/278/2011 zo 7. októbra 2011 toto uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že proti uzneseniu okresného súdu podal 3. októbra 2011 odvolanie, na ktoré však krajský súd vôbec neprihliadol, pretože spis mal byť okresným súdom postúpený krajskému súdu bez jeho odvolania, ktoré okresný súd *«pravdepodobne „doposlal“ na Krajský súd Košice... avšak až 07. 10. 2011. Na to je reakcia v spise na č. l.: 604, že toto podanie došlo do kancelárie po vypracovaní rozhodnutia. Dávam na vedomie Ústavnému súdu, že rozhodnutie Krajského súdu Košice je takisto zo dňa 07. 10. 2011!!!»*.

Sťažovateľ tvrdí, že mu týmto *„postupom Okresného súdu Košice I a Krajského súdu Košice... bola odňatá možnosť konať pred súdom a teda je daný dôvod na podanie dovolania v súlade s ustanovením § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 O. s. p. Dovolanie bolo v zákonom stanovenej lehote podané...*

Uznesenie Krajského súdu Košice trpí... nedostatkom skutkových a tým pádom aj právnych záverov, v dôsledku čoho vykazuje znaky arbitrárneho rozhodnutia (nakolko nezohľadňuje obsah spisu podané odvolanie) a nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov. O arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené rozhodnutie všeobecného súdu ide vtedy, ak je založené na zrejmom a neopodstatnenom vybočení zo štandardov výkladu práva, ktoré sú v súdnej praxi všeobecne rešpektované a jeho východiskom by bola nepredvídateľná interpretačná svojvôľa.

Mám za to, že práve k takémuto zjavnému aplikačnému excesu, spôsobilému založiť porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, v posudzovanej veci došlo a boli tak porušené moje práva a zákonom chránené záujmy.“

Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd vo veci vydal nasledovné rozhodnutie:

„Základné právo sťažovateľa Ing. Š. L. na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Okresného súdu Košice I č. k.: 15 C/111/2003-590 zo dňa 26. 08. 2011 a rozhodnutím Krajského súdu Košice pod sp. zn.: 2 Co/278/2011 zo dňa 07. 10. 2011 porušené bolo.

Rozhodnutie Okresného súdu Košice I č. k.: 15 C/111/2003-590 zo dňa 26. 08. 2011 a rozhodnutím Krajského súdu Košice pod sp. zn.: 2 Co/278/2011 zo dňa 07. 10. 2011 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice I, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Okresný súd Košice I a Krajský súd Košice sú povinný nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. J. C., so sídlom K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa,

ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na

ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených základných práv sťažovateľa konaním a rozhodnutím okresného súdu, ústavný súd uvádza, že čo sa týka návrhu na vydanie predbežného opatrenia, konanie na tomto súde skončilo vydaním uznesenia okresného súdu č. k. 15 C/111/2003-590 z 26. augusta 2011, ktoré podliehalo revíznej právomoci krajského súdu v konaní o podanom odvolaní. Preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania patrí do právomoci krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva je preto z ústavného hľadiska podstatné a určujúce len preskúmanie postupu a konečné rozhodnutie krajského súdu (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažovateľ sám v sťažnosti uvádza (a prílohou k sťažnosti aj preukazuje), že na okresnom súde podal osobne 23. novembra 2011 dovolanie namietajúc existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. f) Občianskeho súdneho poriadku, t. j. že sťažovateľovi ako účastníkovi konania mala byť postupom všeobecných súdov odňatá možnosť konať pred súdom. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že o tomto dovolaní sťažovateľa nebolo dosiaľ Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) právoplatne rozhodnuté.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné odmietnuť sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a tiež sťažnosti ústavnému súdu navodzujú situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúci na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 2 Co/278/2011 zo 7. októbra 2011 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd ani ďalšou časťou sťažnosti meritórne nezaoberal, ale z dôvodu nedostatku právomoci podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2012